

HØRING - FORSLAG TIL REVIDERT RAMMEPLAN FOR BARNEHAGEN

Saksbehandler:	Kari Løken Thorsen	Arkiv: A10 &13
	Arkivsaknr:	05/05311
Saksnr.	Utvalg:	Møtedato
0057/05	Utvalg for kultur og oppvekst	24.10.05

Organisasjonssak: ☐ N

Trykket vedlegg: Barne- og familiedepartementets høringsnotat "Revidert rammeplan for barnehagen"

Ingress:

Ny barnehagelov trer i kraft 1. januar 2006. Rammeplanen fra 1995 skal i den forbindelse revideres. Planen er en forskrift til loven. Det reviderte forslaget som nå er ute til høring, med høringsfrist 7. november, bygger på planen vedtatt 1995 og forslag fra en arbeidsgruppe nedsatt av BFD.

Saksopplysninger og bakgrunn:

Rammeplanen skal gi retningslinjer for barnehagens innhold og oppgaver. Den skal gi barnehagens personale, eier og kommunen som tilsynsmyndighet en forpliktende ramme. For foreldrene skal den være et utgangspunkt for å kunne påvirke innholdet i barnehagen.

Den reviderte planen er redusert fra ca. 130 til vel 20 sider. Noen elementer fra dagens rammeplan er løftet over i selve loven, videre er mye beskrivende og metodisk stoff er tatt bort.

Departementet foreslår å videreføre sentrale prinsipper, så som syn på barn og barndom, et helhetlig læringsbegrep og barnehagens egenart som arena for lek, omsorg, oppdragelse og læring. Departementet ønsker å videreføre barnehagens faglige frihet til å velge innhold og arbeidsmåter innenfor rammene gitt i lover, forskrifter og eiers lokale tilpasning.

Forslaget har flg. oppbygging :

- Kap. 1 : Barnehagens oppgaver i samfunnet
- Kap. 2 : Grunnleggende begrep og prinsipper
- Kap. 3 : Barnehagens verdigrunnlag
- Kap. 4 : Omsorg og oppdragelse
- Kap. 5 : Lek og læring
- Kap. 6 : Barnehagens fagområder *)
- Kap. 7 : Planlegging, dokumentasjon og vurdering
- Kap. 8 : Samarbeid

*)

I dagens rammeplan er det fem fagområder :	I det reviderte forslaget er det seks :
- Språk, tekst og kommunikasjon	- Språk, tekst og kommunikasjon
- Samfunn, religion og etikk	- Etikk, religion og filosofi
- Natur, miljø og teknikk	- Nærmiljø og samfunn
- Fysisk aktivitet og helse	- Natur, miljø og teknikk
- Estetiske fag	- Kropp, bevegelse og helse
	- Estetiske fagområder

Vurdering :

Kongsberg kommune velger å kommentere følgende pkt.:

(Tallene foran relateres til kapitler / avsnitt i høringsnotatet)

- I innledningen : Forhold i tilknytning til planens målgrupper
- 1.1 : Begrepsbruken i innledningen
- 2.1. Tydeliggjøring av gruppen barn som har nedsatte funksjonsevner
- 2.: Om lekens plass og betydning
- 2.2 : Om læring
- 2.3 : Om barns medvirkning
- 2.4 : Om samarbeid mellom hjem og barnehage
- 2.5 : Om arbeidsmåter og innhold
- 2.6 : Om barnehagens fysiske miljø
- 4 : Om omsorg og oppdragelse
- 5.3 : Om sosiale ferdigheter og samspill
- 5.3 : Om tilrettelegging for minoritetsspråklige barn
- 6.1 : Om begrepsbruken i kapitlet om fagområder
- 6.6 : Om religion, etikk og filosofi, et perspektiv tilknyttet minoritetskulturelle
- 8.2 : Begrepsbruk i samarbeid med skole
- 8.8 : Om samarbeid med andre instanser
- 8 : Forslag til nytt avsnitt : Samarbeid med kulturskole / tjeneste
- 9 : Forslag til nytt avsnitt : Kompetanseutvikling

Noen av punktene går så i detalj at det kun handler om enkeltord / begreper. Når vi velger å ta det med i denne høringsuttalelsen, er det fordi vi mener det er av vesentlig og / eller prinsipiell karakter.

A) Generelt :

Planen oppleves i hovedsakelig å være en bekreftelse av god barnehagepedagogisk tradisjon og praksis, snarere enn å være særlig nytenkende. Den er ukontroversiell, demokratisk og allmenngyldig, med åpenhet for lokale valg og prioriteringer.

I forhold til de seks fagområdene, beholdes ordlyden fra nåværende rammeplan : *“Gjennom arbeid med (eks.): språk, tekst og kommunikasjon skal barnehagen bidra til at barna ...”* Vi mener det er et riktig fokus at målene retter seg mot barnas opplevelser og læringsprosesser. Det nye er at hvert underkapittel for det enkelte fagområde har anvisninger for hva personalet må gjøre for å arbeide i retning av de definerte målene. *Hvordan* det skal arbeides med dette, er imidlertid valg som blir overlatt til den enkelte barnehage. Vi støtter denne tenkningen.

Planen beskriver, og problematiserer, det etiske perspektivet ved dokumentasjonsarbeid. Vi støtter stor grad av varsomhet knyttet til dokumentasjon av enkeltbarns atferd og utvikling, og prinsippet om at dette alltid skal gjøres i samarbeid med foreldre / foresatte. Dokumentasjonsarbeid som grunnlag for refleksjon over, vurdering og eventuell justering av barnehagens praksis er imidlertid vesentlig.

B) Planens målgrupper :

Det er i seg selv verdifullt, men også utfordrende at denne forskriften retter seg mot fire ulike målgrupper : Barnehagepersonalet, foreldre / foresatte, barnehageeiere og kommunen. Målgruppene er ikke konforme. Innenfor de fire gruppene er det stor grad av ulikheter i forutsetningene, både ift. forståelse av planens innhold og språk / begreper. Det å hensynta dette, kan gå på bekostning av å tydeliggjøre det pedagogiske oppdraget. For ikke å virke ekskludere på enkelte grupper innen de fire målgruppene som skal forholde seg til denne planen, kan det vises til at det finnes andre måter å inkludere de som ev. finner tekstene tunge. Et par eks.: Barnehagepersonalet består av alt fra unge læringer og ufaglærte assistenter, til pedagoger med mange års høyskoleutdanning og praksis. Planen skal være et forpliktende arbeidsredskap for alle, men bør i *hovedsak* rette seg mot det pedagogiske personalet, som igjen har et ansvar for veiledning av, og rolle som modeller for det øvrige personalet. Ift. foreldre / foresattegruppa, mener vi at det for en del kan være mer hensiktsmessig å få grundigere innsikt i barnehagens virksomhet via barnehagens *årsplan*, som konkretiserer og synliggjør prioriteringer på den enkelte barnehage, forankret i rammeplanen.

Vår anbefaling er at planen gjerne, i sin endelige utgave, blir enda mer “faglig spisset” i innhold og språk.

Kommunen er både barnehageeier og tilsynsmyndighet. Sett i disse perspektivene, mener vi den reviderte planen vil kunne fungere, ikke minst fordi den er blitt betydelig mindre omfangsrik, og har klare målformuleringer. Vi ser også at den enkelte barnehages årsplan og dokumentasjonsmaterieell blir svært viktig for at eier skal kunne vurdere rammebetingelser og kompetansetiltak, og for at kommunen skal kunne føre tilsyn.

C) Til 1.1 :

Her er begrepet pedagogisk virksomhet utelatt. Dette bør inn da det er en hovedintensjon ift. barnehagens

innhold (jfr. §2 - 1.ledd i loven)

Innledningssetningen i 1.1. anbefales utvidet til å omfatte flere sentrale begrep, da innledningen gir retning og setter fokus hos leser / bruker av planen.

Forslag : *...for barn under opplæringspliktig alder, der lek, læring, omsorg og oppdragelse er hovedelementer i den pedagogiske virksomheten. Barnehagen er også et velferdstilbud for småbarnsforeldre.*

Som en følge av hva barnehagens overordnede oppgaver er, og hvor komplekst og omfattende *oppdraget* til barnehageansatte således er, bør kompetansekravet synliggjøres og tydeliggjøres allerede i innledningen.

Forutsetningen for å kunne omsette intensjonene i denne planen til praksis av høy kvalitet, er et kompetent (både dyktig og kyndig) personale under ledelse av pedagoger/førskolelærere. I dette viktige innledningskapitlet er det faktisk kun i forbindelse med omtalen av barnehager for samiske barn (siste ledd i kap.), at begrepet pedagog er framme, sitat : “Det pedagogiske personalet bør være samisktalende”.

D) Til 2.1 :

Forslag til tilleggsord i andre setning 2. ledd : “De har ulik alder, kjønn, *funksjonsevner*, familiebakgrunn og kulturell bakgrunn...”

Til kap. 2., forslag om tillegg :

Selv om den får plass lenger bak i planen (kap. 5), bør *lek* få eget avsnitt på lik linje med de andre overskriftene, også i dette kapitlet. Lekens plass og betydning er unik i små barns sosiale liv og individuelle utvikling, og trenger å løftes opp og fram for ikke å miste status i konkurranse med alle andre gode og grunnleggende begreper og prinsipper. Lek nevnes under læring i 2.2, men lekens egenverdi må tydeliggjøres.

Til 2.2 :

Avsnittet kan oppleves som “tilretteleggingsbetont”, altså at barnehagen / de voksne er mye på tilbudssida. Det skal de absolutt være, men *i tillegg* må det gjøres enda tydeligere at barn har et (som regel) stort potensiale som aktive i egne læringsprosesser, at de erfaringer de tar med seg inn i barnehagen er en stor ressurs i læringssammenheng, som må utnyttes pedagogisk.

Til 2.3 :

Barns medvirkning er et etterlengtet og godt prinsipp. Uten å tone ned barna som meningsbrettigede og kompetente til å uttrykke egne behov, ønsker og tanker, bør avsnittet utvides med noe i.f.t. voksenrolla : Som etiske veiledere, omsorgsgivere og markører for å skape ballanse i grupper der det er stor variasjon i ytringsevner og grad av dominans. Altså bør relasjonene *i barnegruppa* komme tydeligere fram også som et perspektiv i.f.t. tilrettelegging for barns medvirkning.

Til 2.4 :

Forslag om tilleggssetning / forlengelse av 4. ledd :

Styrer og øvrige pedagogisk ansvarlige bør også være godt orientert om ulike hjelpeinstanser i kommunen, og kunne støtte foreldre/foresatte med veiledningbehov i.f.t. barn med bekymringsfull utvikling.

(Jfr. kap 8.1 om samarbeid).

Til 2.5 :

Forslag til tillegg i den innledende setningen “Lek, (...) i fellesskapet, *men også alvor, eks. i løsningsfokuset konflikthandling*, skal prege arbeidsmåtene i barnehagen”.

Til 2.6 :

Under dette avsnittet som omhandler barnehagens fysiske miljø, savnes den estetiske dimensjonen. Hvordan arkitektur, farger, lys, innredning, opphenging, materialvalg osv. påvirker menneskene i miljøet, som begrunnelse for hvorfor dette bør tas med.

E) Til innledningen i kap. 4 : Omsorg og oppdragelse.

I tillegg til det som kommer fram om relasjonen mellom personalet og barna, og omsorg barna imellom, bør *egenomsorg* også tas med, i innledningen til dette kapitlet. Betydningen av oppdragelse til å kunne sette egne grenser og bli kjent med egne styrker og ressurser, er en vesentlig dimensjon i.f.t. omsorgsbegrepet.

F) Til 5.3 :

I 4. ledd listes det opp viktige elementer i.f.t. sosial forståelse og ferdigheter. Forslag til tillegg med nytt strekpunkt.:

- *takle konflikter og uenighet på konstruktive måter*

I 5. ledd bør det komme et tillegg, i forbindelse med omtalen av tospråklige medarbeideres betydning for minoritetsspråklige barn. Fordi det er en kjensgjerning at det svært ofte kan være vanskelig å få kompetente personer / stillinger som samsvarer med alle de ulike hjemmespråkene barna i barnehagen kan ha, bør *ev. annen særlig tilrettelegging og tiltak for minoritetsspråklige barn* tas med her. (Dette er også i tråd med intensjonene i BFDs rundskriv om øremerkede statlige tilskudd).

G) Til 6.1 :

Begrepet *opplevelser* bør knyttes til barnehagens fagområder allerede innledningsvis, som en del av første setning. Ikke minst med tanke på at dette skal være en plan for barn i *alle aldre* under opplæringspliktig alder, og med store *ulikheter i funksjonsnivåer*, er det vesentlig at *opplevelsesaspektet blir likeverdig kunnskapsaspektet* her.

Generelt til kap. 6.

I forhold til de pedagogiske oppdragene / for å arbeide i retning av målene, er det gjennomgående begrepet under hvert av fagområdene hva *personalet* må. Dette med rette, ift. at samtlige ansatte er viktige bidragsyttere i så måte. Det som imidlertid mangler, er en tydeliggjøring av førskolelærerne (styrere og pedagogiske ledere) sitt *særlige* ansvar for dette, i kraft av sin kompetanse og sitt pedagogiske mandat.

Til 6.6 :

Forslag om et tillegg til strekpunkt. 5 :

“- *dersom foreldrene/foresatte ønsker det, markere...*” . Begrunnelsen for dette tillegget/forbeholdet til hva personalet må (jfr. ordlyden på overskrift), er at en del foreldre faktisk *ikke* ønsker denne typen markeringer i barnehagen, men vil forbeholde det eget hjem/miljø.

H) Til 8.2 :

Som en konsekvens av at det i kap. 7.1, 4. ledd heter at : “Planer for barnas overgang fra barnehage til skole må også nedfelles i barnehagens årsplan”, må begrepet “bør” i 8.2, 2. ledd erstattes med *må* : “Barnehage og skole *må* gi hverandre gjensidig informasjon om sine respektive virksomheter.

Til 8.8 :

Forslag om tillegg i første setning : “Samarbeid mellom barnehagen og *kunst- og kulturinstitusjoner*, det lokale kulturlivet, osv. . Dette for å sikre møter med den profesjonelle delen av kulturlivet også.

Forslag til nytt/eget avsnitt under kap. 8 / samarbeidspartnere :

Kulturskole / og ev. den kommunale kulturtjeneste / -etat bør tas med i lista over aktuelle samarbeidspartnere. (Vi har lokale erfaringer med hvor gjensidig berikende og kvalitetsutviklende et slikt samarbeid mellom det kunst / kulturfaglige og det barnehagefaglige kan være !)

I) Forslag om et eget kapittel : *Kompetanseutvikling*

I rammeplanen av 1995 er dette med, i kap. 9.3., under hovedkapitlet “Utvikling av barnehagen”. Dette bør også med i den reviderte planen, av fire grunner :

- Den moderne barnehagen forutsetter et høyt kvalifisert *personale*, og høyt kvalifisert ledelse. *Pedagogene* i barnehagen har et særlig ansvar for å tilegne seg nye kunnskaper innen feltet barne- og barnehageforskning. Videre er behovet stort for relasjonskompetanse og et vidt spekter av andre mer spesifikke kunnskaper og ferdigheter

- *Barnehageeier* må ha forutsetninger for å vite hvor “lista skal legges” i.f.t. å avsette tid og ressurser til kompetanseutvikling

- *Kommunen* må kunne få dokumentasjon i.f.t. kompetansen i barnehagen for å kunne oppfylle oppdraget som tilsynsmyndighet også på dette punktet

- *Foreldrene/foresatte* har rett til informasjon om hvilke forventninger de kan ha til kompetansen de og deres barn skal møte i barnehagen

RÅDMANNENS ANBEFALTE VEDTAK:

Vedtak :

Utvalg for kultur og oppvekst gir på vegne av Kongsberg kommune sitt høringssvar i samsvar med saksframlegget.